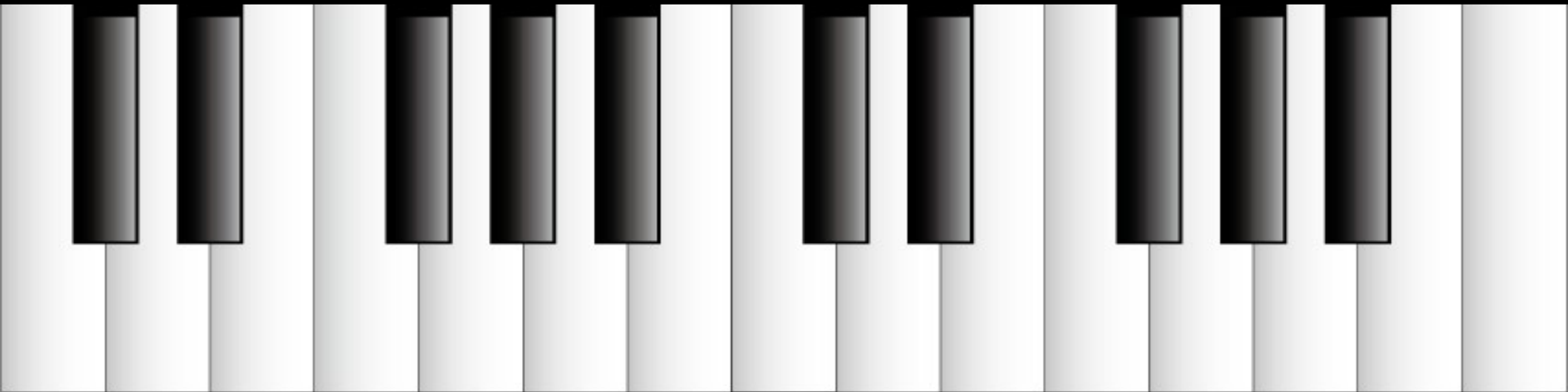

Idegrendszer-barát hangszeres oktatás

SNI és BTMN gyermekeknél

Egyéni bánásmód a művészeti órákon

A mi történnünk

**Mi történik valójában egy
idegrendszerileg érzékeny
gyermekben ,amikor belép egy
zeneórára?**

Kinek milyen tapasztalata van ?

- Auditív érzékeny
- Vizuális típus
- Mozgásalapú/hiperaktív
- Rendszerező/Mintázatkereső

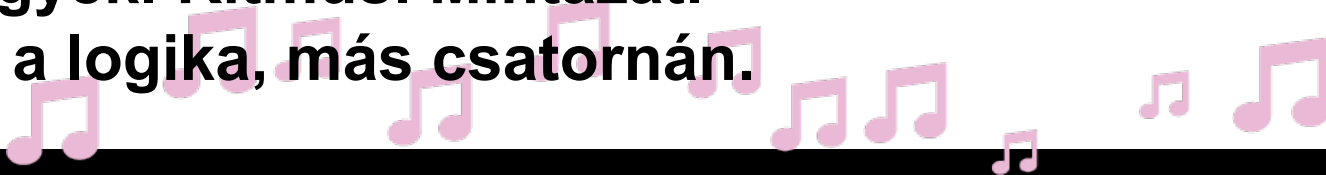
A zene mint nyelv.

**A betűk vizuális kapaszkodók.
A hangok auditív kapaszkodók.**

És ha belegondolsz...

**A zene is szimbólumrendszer.
Hangjegyek. Ritmus. Mintázat.
Ugyanaz a logika, más csatornán.**

A zene mint “biztonságos rendszer”

- **A hangzó beszéd:**

- gyors
- változó
- érzelmileg terhelt
- kiszámíthatatlan

- **A zene (főleg ha hangszerhez kötött):**

- struktúrált
- ismételhető
- előre látható
- mintázatokból épül

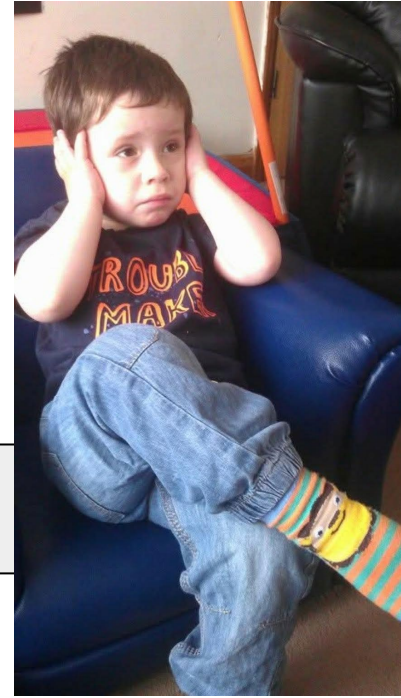
A zeneóra mint komplex ingerhelyzet

(hang + vizuális + mozgás + teljesítmény)

Ha túl sok az inger → tanulási ablak bezár

Kétféle inger létezik:

- Irányított inger
- Kontrollvesztett inger

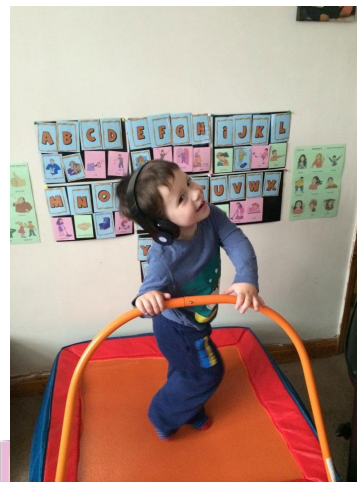
Ingerek

- **Külső Zaj** azaz
Kontrollvesztett inger
-Meltdown

- **Belső zaj** azaz
Irányított inger
-Stimming

- váratlan
- nem szabályozható
- nincs rá felkészülési idő
- nem lehet leállítani

- előre jelezhető
- ismételhető
- ritmusa van
- az egyén dönt róla

Szenzoros érzékenység zeneórán

Ami egy tipikus gyerekeknek élmény, az egy szenzorosan érzékeny gyermeknek fájdalom is lehet.

**A cél nem ingermentesség.
Hanem ingeroptimalizálás.**

Meltdown azaz túlterheltség

Egy idegrendszerileg túlterhelt gyerektől nem várhatunk motivációt.

Ilyenkor nem a feladatot kell emelni, hanem az ingerterhelést csökkenteni.

Meltdown-nál fontos, hogy nem fegyelmezzünk.

Csökkentjük az ingert.

Biztonságot adunk.

Nem beszélünk sokat.

Motiváció

**Nem zenével kezdünk, hanem az ő világával.
A zene csak csatorna.**

Ha egy gyermek:
járművek iránt érdeklődik → a ritmus lehet „vonat”
számok iránt → zenei mintázat számrendszerként
vizuális → színes hangmagasság jelölés
rendszerező → dallamdarabok sorrendbe rakása

- Biztonság
- Kiszámíthatóság
- Kontrollérzet

A zene biztonsági játék

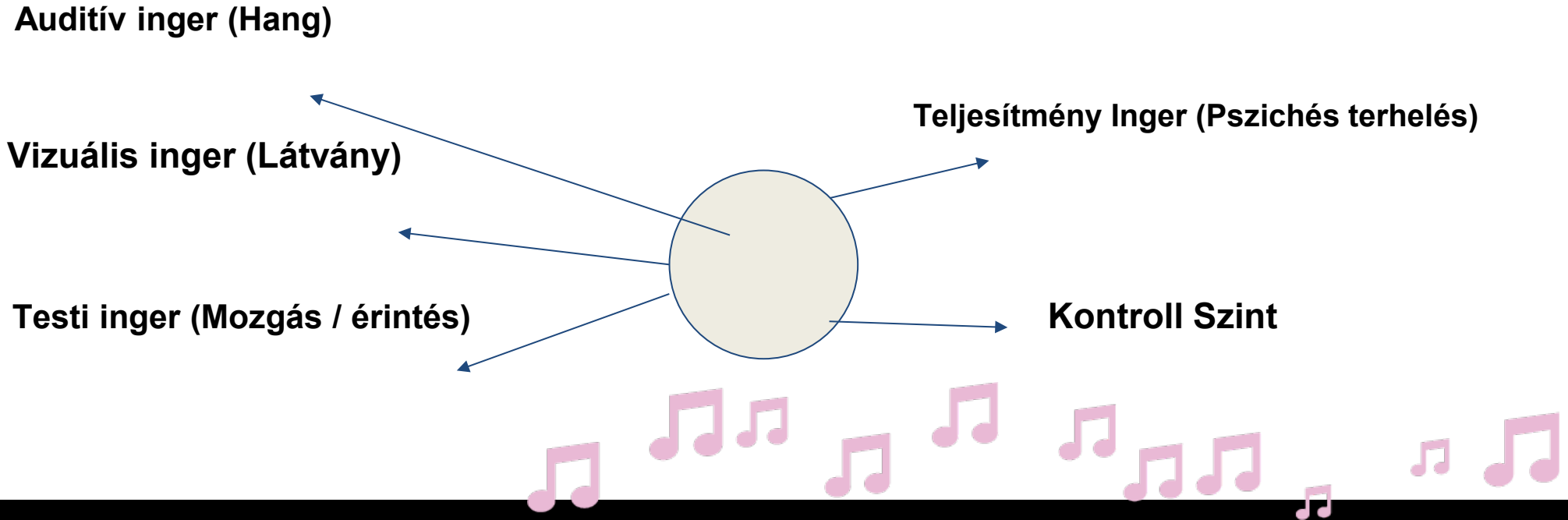
- Ismétlődő hangok
- Visszatérő és kiszámítható ritmus
- Rutinszerű mozdulatok
- Hangszerrel való kapcsolódás

Szenzoros inger-térkép Zeneóra mint ingermező

GYERMEK IDEGRENDSZERE

GYERMEK IDEGRENDSZERE

5 ingerzóna.

Auditív inger (Hang)

Hangerő

Hirtelen hangváltás

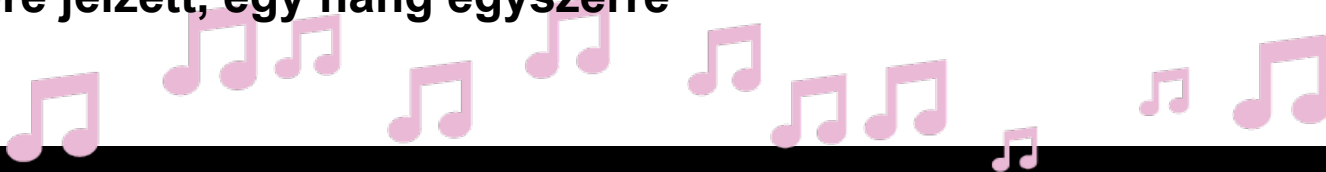
Magas frekvenciák (furulya!)

Több hangszer egyszerre

Visszhang

Taps

- ◆ Kockázat: túlterhelés
- ◆ Támogató forma: halk, előre jelzett, egy hang egyszerre

Vizuális inger (Látvány)

Kotta mennyisége

Sok billentyű

Mozgó kezek

Zsúfolt terem

Erős fény

- ◆ Kockázat: széteső figyelem
- ◆ Támogató forma: szűkített terület, jelölés, vizuális menetrend

Testi inger (Mozgás / érintés)

Hangszer súlya

Húrok nyomása

Billentyű ellenállása

Ütés ereje

Ülés hossza

- ◆ Kockázat: feszültség, nyugtalanság
- ◆ Támogató forma: mozgásszünet, testhangszerek, állva játék

Teljesítmény Inger (Pszichés terhelés)

„Most figyelek rád”

Javítás

Hibázás érzése

Elvárás

Időnyomás

- ◆ Kockázat: befagyás
- ◆ Támogató forma: kis cél, azonnali sikerélmény, improvizáció

Kontroll Szint

👉 Ki irányítja az ingert?

Ha a gyermek:
választ

indít

leállít

ismételhet

→ idegrendszer stabil

Ha:

váratlan

gyors

túl sok

nincs döntési tere

→ túlterhelés

II.Blokk -Gyakorlati segítség

-
- Motivációs kapu
- Kommunikáció
- Játék
- Interaktív szituációs gyakorlatok

Motivációs kapu – hol tudsz belépni?

- **Az első 2–3 órán figyeld:**
 - A hang érdekli?
 - A ritmus?
 - A rezgés?
 - A vizuális minta?
 - A logikai rendszer?
- **Nem mindenki a zenéhez kapcsolódik érzelmileg.**
- **Van, aki rendszerként kapcsolódik hozzá.**

Hogyan hangoljuk rá a zenére?

- **A motiváció sorrendje:**

- Biztonság
- Kiszámíthatóság
- Kontroll
- Érdeklődési pont

- **Sokszor azt gondoljuk, a gyermek nem motivált.**
- **Valójában lehet, hogy nem érzi magát biztonságban.**

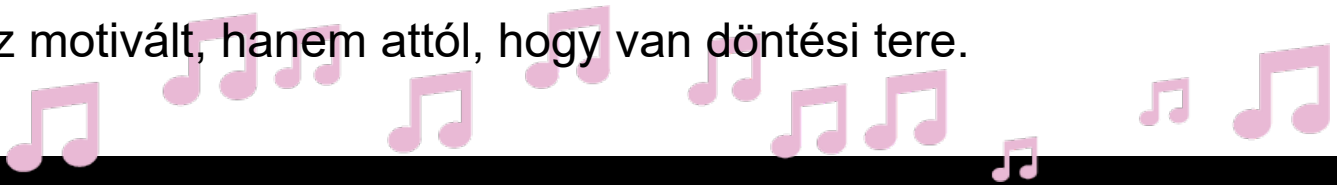
- **Ritmus:Járművek (pl vonat)**
- **Mozgás :logikai rendszer**
- **Vizuális mintázat:színes jelölések**

Kapcsolódás **Motiváció**

Ha „nem motivált”

- **A legtöbbször három ok van:**
 - Túl nagy a feladat.
 - Túl sok a javítás.
 - Nincs választási lehetőség.
- **Motivációt így lehet építeni:**
 - Két verzió közül választhat (lassú vagy gyors tempó).
 - Saját ritmust találhat ki.
- **Óra végén improvizációs 2 perc.**
 - Kedvenc hang „jutalomhang”.
 - Nem a jutalommatricától lesz motivált, hanem attól, hogy van döntési tere.

Mutasd meg a zongorának....

- Rövid, konkrét mondatok.
- Egyszerre egy instrukció.
- Vizuális támogatás.
- Előre jelzett változás.
- Idő hagyása válaszra.

Hogyan tudom lefoglalni az órán?

- **Nem „lefoglalni” kell, hanem bevonni strukturáltan.**
- vizuális óra menetrend (**képekkel**: köszönés – ritmus – dal – levezetés)
- időkeret láthatóvá tétele (pl. **homokóra**)
- ismétlődő, azonos felépítésű órák
- választási lehetőség két feladat között
- **A strukturált biztonság = nagyobb figyelmi kapacitás.**

Játékosság az órán

- kottaszínezés
- ritmuskártyák
- laminált dallamvonal
- vizuális hangmagasság jelölés
- mozgás + hang kombinálása

Alternatív utak

- **Vannak gyerekek, akik:**
 - nem szeretnek figyelmet kapni
 - nem szeretik, ha nézik őket
 - nem szeretik a hibázás érzését
- **Használható mondatok:**
 - „Próbáljuk ki így.”
 - „Most csak a ritmusra figyelünk.”
 - „Mutasd meg a hangszernek.”

Zárószó

- **A zene lehet:**
 - -önszabályozás
 - -struktúra
 - -figyelemfejlesztés
 - -kommunikáció

- **Nem minden gyermekből lesz zenész.**

INTERAKCIÓ 1 – szituáció

Képzeljünk el egy helyzetet.

A gyerek nem akar énekelni.

Kérdés:

„Mit teszünk?”

A) rászólunk

B) hagyjuk

C) alternatív feladat

INTERAKCIÓ 2 – motiváció

Mivel motiválnád ezt a gyereket?

INTERAKCIÓ 3 – hangszer

Melyik hangszer a legbiztonságosabb egy túlérzékeny idegrendszernek?

INTERAKCIÓ 4 – gyors játék

Mondok egy viselkedést, mondd meg: túlterhelés vagy hiszti.

pl:

befogja a fülét

földre ül

elrohan

csapkod

„Látni nem szemmel kell.
Megérteni nem aggyal kell.
Zongorázni nem kézzel kell.
Teljes szív kell hozzá.
Különben meddő és sivár.
Mert nem adatik meg szív nélkül senkinek
Az ajándék.”

Vámos Robi

